

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Tilleggsspørsmål nr. følger

Emne: Vannbering

Oppskr. av: All. Moen

(adresse): Mr. Steinhjær

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fylke:

Nord-Trøndelag

Herad:

Sparbu s.s.v.

Bygdelag:

Båbuva m. l.

Gard:

Moen

G.nr.

105

Br.nr.

1. 2. og 3.

Egen erfaring

SVAR

Vannbering eller daglig anskaffelse av vand til heimen d.v.s. til hør holdning og også til kjolesne har for eldgammal tid helt til idag vært en av de viktigste oppgaver og arbeide i alle heime i Trøndelag. Så mange en mor eller husemor ja noqun også helt yngre folk (helt i jorden) har gitt sig en brøkk for livet med vandbering.

Jo lenger tilbake i tiden en har en plig. Jo "lankere vinger" jo mere primitiv og tungvint er en ~~en~~ ~~primitiv~~ ~~og~~ ~~tungvint~~ vannlifvorden har vært.

På alle heime hvor en ikke hadde mest. var det bare en måte for å hente vann: Det var jo å berre, eller brakte (kjelke) eller Spuge (~~spuge~~). Om en da hadde en 8-4 huse m.v. og en eller to barnedøtt s.v. kan en jo tenke sig hvilket kolossal og helsemedbringende arbeide denne vannberinga var f. eks. hvis mannen var langt ute på arbeide (skogsk. f. eks) eller at vannet måtte hentes flere hunderd meter. Ofte sinn. kollektorer, som nu ligger i sin grave, vilde riktighet om de hørde, sende en varm takk til ham eller dem, som fant og Vannpængningen. — — — (siden Sikkhusen) — —

1. ...

Vann er båret heim med vannrør i bygden her omkring ~~der~~ ^{der} heier ~~et~~ som fant Biolmunkan (lytt 2)

2

Dinns Bölbanken var en så å si rett lys, som holdt på skinn oven den ene skulder. For århundreder tilbake hadde en vidjet belagt i endene en skinner med en hrebok i midten enden for å kjeke: hrebøllene. Ysenerne tid tilbake en jernbente med jernbente for å kjeke last i sinkbøllene. Han måvdi net her i bygdene Bölbanken, hvor en på laad hadde gjort en åpning for halven stik, ut en kinn. bare på begg. skulder. Tidspingstid når en skilt med denne måte er så forskjellig. Ysenerne langt avvideliggend, stikk fra en av og til enda nærmere på denne måte. Men måden tok til å forsvinne etterhvert, når vannspringvoren kom i handelen. Det bemerkes, at det var mange, som kjefte å bare bøllene i hendene og ikke bruke Bölbanken.

2....

Mye tror å sinne karaktariserer vannlifjorden i en heim i Ytterland for 40-60 år siden ved å fortelle om min personlig: Kring 1890 heime på Mosse hadde vi et lagget kar, som tok ca. 60 bøtter. Det var belagt på en hredscaptelea (siden slea med ståldrag under). Bredden lå ca. 50 m. fra kanten, men når den var tomme kjørtet fra et opphomm 2,240 m borte. Y dens regnbåns er måtte kjørtet helt fra Elva (Figgja), som rundt midlet 6 km. borte. For å undersøke skjøpping" künde vi ha f.eks. en "kjendbøllene" i hand. Kjørt, vi så først forbi kjørtet = Sine og "ban inn vand i kjørtetampen, siden borte til fjor: baggen og slog vi gjennom en lys på et hull i neqgen nærmest i beholden i fjøret. Tidstid måtte vi passé å min hand op med, så det ikke til neste gang ble min. isbelagt. Som gjeleryll i 4 år på blenning fra 1841-1845 gjord, vi utvintet libadan. Som Saeng i 2 år på Narist ved Musqij ^{side} Torqis ut- utvintet på samme måte. Det bemerkes, at såpente karene er en eller annen grunn ikke lidnede kjørtet, vann. Måtte, en (koma) lagge i vi med Bölbanken og bøllene.

5634

3044

- { 5 ..
- { 6 ..
- { 7 ..

Åldrig på nei. Vannbærene var hvem som helst. Vannlifjorden på heime har i det nint, tall klok forandring. Ca. 75 % av heime er tror jeg her omkring min har vandring innlagt i kjørtet og oppe fjor (Sikkhus) Vannspring fjører ofte om vinteren. Da må en ta til å kjøre igjen. Lagget har en moter idag. Nå brøyle nirsjunder m.v.

V. Tr. Sparbu

meg har ikkje denne måte for vandbæring
nogensinde har vert praktisert her i Tinnherad.
Har aldrig sett eller hørt om det i Sunnfjord.
Måten må ha vort noe spesiell for streek i
Telemark.

Albert Moen

Kvitheim pr. Skimkjer

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

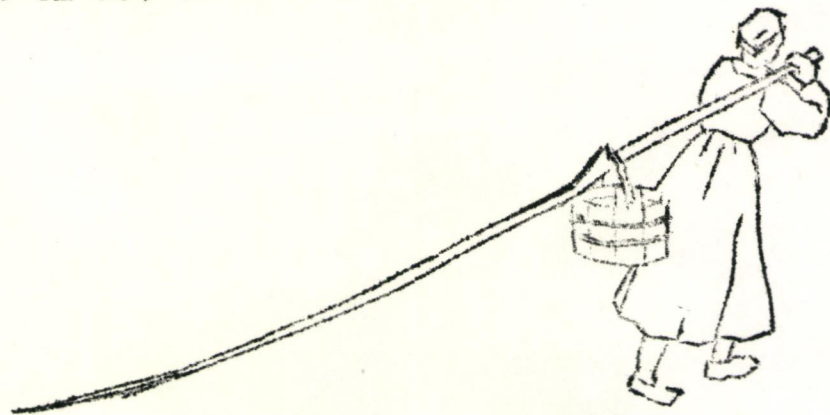
Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vandbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan
bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over
aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret
hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten
mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid.
Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over.
Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre
frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har
vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon
i Dykkar bygd noko om det?

V. Tr

Sparbu

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka
fiskebein og fiskehovud til brensel?

Har ein bruka kumøkk til brensel?

} nei

5635